

missio

Kinderen helpen kinderen

Sterzingen

Catechese-tips

Een kleine gids

voor catechese bij het verhaal van De Drie Wijzen

Nog vragen of suggesties?
Missio t.a.v. Tom Heylen
Tervuursestraat 56
3000 Leuven
0471 51 65 66
coordinator@missio.be

missio

missio

De Bijbelse afkomst van het Sterzingen	3
Matteüs 2, 1-12: Het bezoek van wijzen	
uit: De Willibrordvertaling 1975	4
uit: De Bijbel in gewone taal	5
uit: Bijbel in 1000 seconden	6
Gedachten bij de tekst	7
Aandachtspunten bij het vertellen van het verhaal	7
Betekenis van het verhaal	8
Betekenis van de geschenken	8
Actualiseren	11
De gps van de wijzen	13
De huiszegen	15

Andere betekenissen van de letters CMB

De letters 'C M B' verwijzen niet alleen naar de beginletters van de zegenbede, maar ook naar de initialen van de namen die de drie wijzen in de loop van de traditie hebben ontvangen, namelijk Caspar, Melchior en Balthasar.

Er schuilt nog een derde betekenis achter de drie letters 'C M B'. Het feest van Driekoningen heet officieel 'Epifanie', wat 'Openbaring' betekent. Het feest heet daarom officieel 'Openbaring van de Heer'. We vieren dat God zich in Christus aan ons heeft bekendgemaakt, 'geopenbaard'.

Dat deed Hij bij zijn geboorte aan de herders en later aan de wijzen. Dat laatste viert de Kerk bij het feest van Driekoningen. Later werd Jezus door zijn Vader geopenbaard als zijn 'beminde Zoon' tijdens de doop in de Jordaan. En in het evangelie van Johannes openbaart Jezus zijn heerlijkheid voor de eerste maal op de bruiloft van Kana, waar Hij water in wijn verandert.

De drie letters 'C M B' verwijzen naar de drie openbaringsmomenten van Christus:

- * 'C' voor Cana (het wijnwonder op de bruiloft van Cana of Kana)
- * 'M' voor 'Magiërs' of wijzen die Jezus zochten en vonden
- * 'B' voor 'Baptisma' het Latijnse woord voor 'doopsel'.

De huiszegen

In vele landen wordt de zegen met krijt op de deurpost of de muur geschreven. Het is de korte maar krachtige Latijnse zegenbede 'Christus Mansionem Benedicat', wat betekent 'Christus zegene dit huis' of 'Moge Christus dit huis zegenen'.

De zegen wordt niet voluit geschreven, maar weergegeven met de beginletters van de bede 'C M B', aangevuld met het jaartal waarop de zegen aan het huis wordt gebracht.

De zegen wordt aangevuld met drie kruisjes verwijzend naar Degene die de zegen schenkt, namelijk de Drie-ene God, Vader, Zoon en heilige Geest.

Ook de verwijzing naar de ster kan in geschreven zegen worden opgenomen.

De volledige zegen wordt zo bijvoorbeeld

20 * C + M + B + 25

of ook

20 + C + M + B * 25

De Bijbelse afkomst van het Sterzingen

Wil je voor of na het sterzingen nog even stilstaan met de Bijbelse afkomst van het verhaal, dan geven we hier graag wat inspiratie, te beginnen met het evangelie-verhaal.

Matteüs is de enige evangelist die het verhaal brengt. We bezorgen u graag drie 'versies' van het verhaal, nl. deze uit de Willibrordvertaling van 1975, deze uit de Bijbel in gewone taal en deze herschreven door Chantal Leterne.

Daarna geven we nog graag enkele werkvormen en suggesties om het verhaal met kinderen, jongeren of gezinnen te bespreken, en zo ook de link te leggen met hun leefwereld.

We wensen u alvast veel inspiratie en een boeiende tocht.

Matteüs 2, 1-12: Het bezoek van wijzen

uit: De Willibrordvertaling 1975

Toen dan Jezus te Betlehem in Juda geboren was ten tijde van koning Herodes, kwamen er te Jeruzalem Wijzen uit het oosten en vroegen: "Waar is de pasgeboren koning der Joden? Want wij hebben zijn ster in het oosten gezien en zijn gekomen om Hem onze hulde te brengen." Toen koning Herodes dit hoorde, werd hij verontrust en heel Jeruzalem met hem. Hij riep alle hogepriesters en schriftgeleerden van het volk bijeen en legde hun de vraag voor, waar Christus moest geboren worden. Zij antwoordden hem: "Te Betlehem in Juda. Zo immers staat er geschreven bij de profeet:

En gij, Betlehem, landstreek van Juda,
gij zijt volstrekt niet de geringste
onder de leiders van Juda,
want uit u zal een leidsman tevoorschijn treden,
die herder zal zijn over mijn volk Israël."

Toen ontbood Herodes in het geheim de Wijzen en vroeg hun nauwkeurig naar de tijd waarop de ster verschenen was. Daarop zond hij hen naar Betlehem met de opdracht: "Gaaf een zorgvuldig onderzoek instellen naar dat Kind en wanneer gij het gevonden hebt, bericht het mij dan, opdat ook ik het hulde kan gaan brengen." Na de koning aangehoord te hebben vertrokken zij. En zie, de ster die zij in het oosten gezien hadden, ging voor hen uit totdat zij boven de plaats waar het Kind zich bevond stil bleef staan. Op het zien van de ster werden zij vervuld van overgrote vreugde. Zij gingen het huis binnen, zagen er het Kind met zijn moeder Maria en op hun knieën neer vallend betuigden zij het hun hulde. Zij haalden hun schatten te voorschijn en boden het geschenken aan: goud, wierook en mirre. En in een droom van Godswege gewaarschuwd niet meer naar Herodes terug te keren, vertrokken zij langs een andere weg naar hun land.

De gps van de wijzen

Matteüs schreef dat de ster de wijzen de weg wees naar de plaats waar Jezus te vinden was. En dat was niet bij Herodes.

Stel de gps van Matteüs 2000 jaar later opnieuw in.

- Waar is Jezus te vinden?
- Waar is Jezus niet te vinden?

Het komt erop neer dat jongeren zoeken

- naar situaties waarin Jezus te vinden is: waar mensen doen wat in de lijn van zijn spreken en handelen is
- naar de wegen die ze beter niet inslaan: situaties waar de Geest van Jezus niet te vinden is.

HOE VINDT DE BEZOEKER ZIJN WEG?

(in plaats van een engel of de ster)

1. gps
2. trein
3. wegwijzer
4. taxi
5. wegenkaart
6. routeplanner

- Wat kun je met deze nieuwe mogelijkheid duidelijk maken?

WELK GESCHENK WORDT GEGEVEN?

(in plaats van goud, wierook of mirre)

1. ring
2. boek
3. eten
4. geld
5. kleren
6. game

- Wat kan dit geschenk zeggen over de bezoeker? Of zegt het iets over Jezus?

Herschrijf daarna het verhaal over de geboorte van Jezus zoals je het vindt bij Matteüs of bij Lucas. Verwerk er de woorden in die je met de dobbelstenen kreeg en de betekenis die je eraan wilt geven.

Matteüs 2, 1-12: Het bezoek van wijzen

uit: De Bijbel in gewone taal

Jezus werd geboren in Betlehem, een stad in Judea. Herodes was op dat moment koning. Niet lang na de geboorte van Jezus kwamen er wijze mannen in Jeruzalem aan. Ze kwamen uit het oosten, uit een ver land. Ze vroegen aan de mensen in Jeruzalem: 'Waar is de koning van de Joden die kortgeleden geboren is? We hebben zijn ster gezien. Die kwam aan de hemel omhoog. En nu zijn we gekomen om de nieuwe koning te eren.' Toen koning Herodes dat hoorde, schrok hij vreselijk. Ook de andere mensen in Jeruzalem schrokken. Herodes liet alle priesters en wetsleraren bij elkaar komen. Hij vroeg aan hen: 'Waar zal de messias geboren worden?' Ze zeiden: 'In Betlehem in Judea, want dat wordt al verteld in de heilige boeken. Daar staat:

«Luister, Betlehem in Judea,
jij hoort bij de belangrijkste steden van het land.
Want uit Betlehem komt de leider van Israël.
Hij zal zorgen voor het volk van God,
zoals een herder voor zijn schapen zorgt.»'

Toen liet Herodes de wijze mannen in het geheim bij zich komen. Hij wilde precies weten wanneer ze de ster voor het eerst gezien hadden. Daarna zei hij: 'Ga naar Betlehem en zoek uit waar het kind precies is. Als jullie hem gevonden hebben, moet je dat aan mij komen vertellen. Dan kan ik ook naar hem toe gaan om hem te eren.' Na het gesprek met Herodes gingen de wijze mannen op weg. En opeens was daar de ster weer die ze al eerder gezien hadden. Toen ze de ster weer zagen, waren ze erg blij. De ster wees hun de weg. Hij bleef staan boven het huis waar het kind was. De wijze mannen gingen naar binnen. Daar zagen ze het kind bij zijn moeder Maria. Ze knielden voor hem en eerden hem. Ze gaven hem de dure geschenken die ze meegebracht hadden: goud, wierook en mirre. 's Nachts kregen de wijze mannen een droom. In de droom zei God tegen hen: 'Jullie moeten niet teruggaan naar Herodes.' En dus gingen ze langs een andere weg terug naar hun land.

Matteüs 2, 1-12: Het bezoek van wijzen

uit: Bijbelin1000seconden.be (Chantal Leterme)

Toen Herodes koning was, werd Jezus geboren in Betlehem. Wijze mannen uit het Oosten wilden Hem bezoeken. Ze vroegen aan de mensen van Jeruzalem: 'Waar kunnen we de pasgeboren koning vinden? We hebben in ons land zijn ster gezien aan de hemel. Daarom zijn we gekomen om Hem te vereren.'

Koning Herodes schrok toen hij dat hoorde en heel Jeruzalem ook. Hij riep alle hogepriesters en Schriftgeleerden bij zich en vroeg: 'Weet iemand van jullie waar de Messias geboren zal worden?' Ze antwoordden: 'In Betlehem, want een profeet schreef dat in de Bijbel. Hij schreef:

En gij, Betlehem, landstreek van Juda,
je bent volstrekt niet de minste
onder de leiders van Juda,
want uit jou zal een leidsman tevoorschijn treden,
die herder zal zijn over mijn volk Israël.'

Toen riep Herodes stilletjes de wijzen bij zich en vroeg: 'Kunnen jullie me eens precies zeggen wanneer de ster verscheen?' Dan zei hij: 'Jullie zullen dat kind in Betlehem vinden. En als jullie het gevonden hebben, laat het me dan weten. Dan kan ik het ook gaan bezoeken!' Nadat de koning dat gevraagd had, gingen de wijzen weg. Ze zagen opnieuw de ster die ze eerder hadden gevolgd. En volgden die tot ze stil bleef boven de plaats waar het kind woonde. Dat ze de ster opnieuw zagen, maakte hen ongelooflijk blij. Ze gingen het huis binnen en zagen het kind met zijn moeder Maria. Ze knielden voor het kind en vereerden het. Ze gaven het hun geschenken: goud, wierook en mirre. Die nacht droomden ze dat ze beter niet naar Herodes gingen. Daarom keerden ze terug naar hun land langs een andere weg.

Actualiseren

Het verhaal over de geboorte van Jezus volgens ...

(Naar C. LETERME, *Echt tov 5, Rondom Kerstmis*,
Uitgeverij Pelckmans, 2013, p 16-17)

Materiaal

Bijbel, dobbelsteen, schrijfgerei.

Verloop

Schrijf het verhaal rond de geboorte van Jezus opnieuw. Beantwoord daarvoor eerst de volgende vragen. Gooi een dobbelsteen. Het aantal ogen dat je gooit geeft het antwoord aan:

WIE BEZOEKT JEZUS?

(in plaats van herder of wijze)

1. vluchteling
2. dakloze
3. rijke zakenman
4. bakker
5. werkloze
6. basketbalspeler

- Is die persoon voor jou als een herder of als een wijze?
- Waarom denk je dat?

Lees opnieuw wat Lucas (herders)
of Matteüs (wijzen) daarover schreven.

WAAR WORDT JEZUS GEBOREN?

(in plaats van de plaats waar een kribbe staat of een huis)

1. garage
2. vlieghaven
3. opvangtehuis
4. station
5. hotel
6. kerk

Beschrijf goed de plaats die de dobbelsteen je aangeeft.

- Waarom zou Jezus op die plaats kunnen geboren zijn?

MIRRE (parfum)

Vraag:

- Weet je wat dit is?
- Wie gebruikt dat?
- Wanneer wordt dit gebruikt?

Informeer:

De wijzen hadden mirre mee, dit is iets wat heel lekker ruikt. De mensen gebruikten mirre als ze naar een feest gingen. Ze gebruikten ook mirre als de mensen gestorven waren. Men pakte de overledenen in zoals een mummie. Tussen de stroken stof staken ze mirre, zodat de overledene goed rook. Of men balsemde de overledene met mirre.

Vertel dat de koningen aan Jezus deze geschenken gaven.

Licht nu ook wat toe:

- ze gaven goud, omdat Jezus voor hen een koning was
- ze gaven wierook, omdat Jezus voor hen God was
- ze gaven mirre, omdat Jezus mens was.

Vertel verder dat de koningen daarna terug naar huis gingen, maar daarvoor een andere weg namen, zodat ze niet langs Herodes moesten komen.

Gedachten bij de tekst

Wie waren de drie wijzen? - Hugo 11 jaar

(C. LETERME in Samuel 2004-2005, nr 3, p 2)

Niemand die dat weet ...

Matteüs, de enige evangelist die over hen spreekt, zegt er zo goed als niets over. Hij zegt niet dat ze met drie waren en ook niets over hun huidskleur of die nu zwart, blank of geel was. En toch worden de drie zo afgebeeld ...

Matteüs schrijft ook niets over hun namen, hoewel men ze al van in de 7e eeuw Melchior, Gaspar en Baltazar noemt. Hij vertelt alleen dat ze uit het Oosten kwamen en dus eigenlijk geen joden waren. Daarmee wilde hij zeggen dat Jezus er was voor alle mensen, en niet alleen voor de joden.

Matteüs schrijft dat de wijzen de sterrenhemel bestudeerden. Heel wat volkeren in het Oosten waren er toen van overtuigd dat men belangrijke gebeurtenissen kon aflezen uit de stand van de sterren en planeten aan de hemel. Zo kon een nieuwe ster de komst van een belangrijke persoon betekenen.

Een nieuwe koning?

Heel zeker, maar dan geen koning die legers op de been brengt, maar een koning zonder geweld die de liefde tot God en de medemens het belangrijkste vindt.

Aandachtspunten bij het vertellen van het verhaal:

Het is goed dat kinderen vernemen dat mensen verschillend kunnen reageren op de komst van Jezus:

- . hoopvol, enthousiast ... zoals de wijzen
- . afwijzend ... zoals Herodes
- . onverschillig ... zoals de hogepriesters, die wel alles in de Bijbel kunnen vinden, maar er niet door bewogen / geraakt worden.

missio

Leg de nadruk op het feit dat Jezus er voor alle mensen is. Dit wordt ook duidelijk in de verschillende huidskleuren die de beeldjes van de wijzen kregen.

Sta stil bij de merkwaardige geschenken van de wijzen. Matteüs wilde ermee aantonen hoe uniek Jezus wel was: een mens, een 'Zoon van God', een koning!

Betekenis van het verhaal

God laat zich in Jezus kennen aan alle mensen over de hele wereld. Zo komt met de geboorte van Jezus een einde aan het oude voorrecht van het joodse volk om het exclusief uitverkoren volk van God te zijn.

God laat zich kennen in het kleine, in het bescheidene: de wijzen zochten de koning van de joden in een paleis ... maar vonden het kind met zijn moeder in een huis.

Betekenis van de geschenken

(C. LETERME in Simon plus, 2010 nr 3)

Wat heb je nodig?

Enkele wierookstokjes, een gouden ring en een flesje parfum (elk afzonderlijk ingepakt in geschenkpapier). - Lucifers en een potje met zand (waarin het wierookstokje kan geplaatst worden).

Bespreek:

bezoek aan een pasgeboren kindje. Meestal neemt men dan een geschenk mee. Welke geschenken worden aan baby's gegeven? (knuffels, kleren, ... eventueel geld op een pampierrekening – in dit geval ingaan wat men dan met dit geld doet)

missio

Vertel het verhaal:

het verhaal van de wijzen uit het Oosten.

Op het moment dat je vertelt over hun geschenken, haal je de drie ingepakte geschenken boven. Laat één van de kinderen een pakje nemen en open doen.

Bespreek wat er in dat pakje zit:

GOUD

Vraag:

- Uit welk materiaal is die ring gemaakt?
- Wat weet je over goud?
- Wat is er nog gemaakt van goud?
- Hebben mensen veel dingen in goud? Waarom is dat?

Informeer:

Goud is een kostbaar product: het glanst en verkleurt niet.

Omdat goud duur is, hebben alleen rijke mensen veel dingen in goud.

WIEROOK

Vraag:

- Weet je wat dit is? Heeft iemand dat al eens gezien?
 - Wanneer wordt dat gebruikt?
- Steek een wierookstokje aan, blaas het uit, laat het nasmeulen en steek het licht schuin in het potje met zand.

Informeer:

Wierookstokjes worden veel gebruikt in oosterse landen. Daar worden ze verbrand ter ere van de goden. Vroeger gebruikten de joden wierook in de tempel van Jeruzalem. Nu gebruiken christenen wierook in de kerk als er een bijzondere eucharistieviering is. Gelovigen zien in het naar omhoog kringelen van de rook van de wierook het beeld van het gebed dat opstijgt naar God.

